

Prima instanță: judecătoria Centru, mun.Chișinău (jud.E. Palanciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.M. Ciugureanu, B. Bîrcă, E. Clim)

DECIZIE

27 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva deciziei din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Maia Bordea împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova contestarea actului administrativ, recunoașterea neîntemeiată a refuzului Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a elibera răspuns la cererea depusă din 12 august 2014, recunoașterea ilegală răspunsului nr.VII-B-108/13 din 06 februarie 2013 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea la plata indemnizației pentru creșterea copilului pentru perioada 11 octombrie 2012 pînă la 26 iulie 2013,

c o n s t a t ă :

La data de 20 februarie 2013 Maia Bordea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, inițial, solicitînd repunerea în termen, recunoașterea ilegală a răspunsului nr.VII-B-108/13 din 06 februarie 2013 al Casei Naționale de Asigurări Social, obligarea la plata indemnizației pentru creșterea copilului a cîte 30 % lunar din venitul mediu lunar de 4265,83 lei, pentru perioada 20 aprilie 2012 - 19 aprilie 2015 și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că din 03 septembrie 2001 a fost angajată în funcția de inspector al grupei pentru minori al secției ordine publică a Comisariatului de Poliție Cantemir.

Susține că la data de 16 octombrie 2004 a înregistrat căsătoria cu Vladimir Bordea, iar la data de 20 aprilie 2012 s-a născut feciorul Marius Bordea.

Menționează că, prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, nr.290 EF din 01 octombrie 2012 pentru perioada de timp 27 septembrie 2012 pînă la 31 iulie 2013 i s-a acordat concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului.

Afirmă că la data de 22 ianuarie 2013, s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere, prin care a solicitat achitarea indemnizației pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani.

Declară că la data de 06 februarie 2013 a primit răspunsul nr.VII-B-108/13, prin care i s-a respins cererea din motivul că conform Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr.489 din 08 iulie 1999, stagiul de cotizare constituie perioadele, în care persoana a plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat. Rezultând din prevederile Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii respectivi, colaboratorilor poliției, cu excepția angajaților civili, nu li se calculează contribuții în bugetul asigurărilor sociale de stat și respectiv nu întrunesc stagiul necesar de cotizare și nu sunt persoane asigurate.

Conform aceluiași răspuns, se menționează că la momentul intervenirii cazului asigurat, era angajată în funcția atestată și nu i s-a calculat contribuții de asigurări sociale în bugetul asigurărilor de stat, din sursele căruia se achită indemnizația pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani.

Consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este neîntemeiat, fapt ce îi lezează dreptul de a primi indemnizația pentru creșterea copilului prevăzută de legislația națională.

Cu referire la pretenția privind obligarea pîrîtului la achitarea indemnizației pentru creșterea copilului în mărime de 30% din salariul mediu lunar pe parcursul a 3 ani de la nașterea copilului, susține că cuantumul lunar al indemnizației este de 100% din baza de calcul stabilită la pct.23 al Regulamentului - baza de calcul a indemnizațiilor o constituie venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale.

Relatează că activînd pe parcursul lunilor septembrie 2011 - februarie 2012 a realizat un venit de 25594,98 lei, media lunară constituind suma de 4265,83 lei.

În opinia sa, Casa Națională de Asigurări Sociale urma să-i achite lunar cîte 1279,74 lei pe parcursul a 3 ani de la nașterea feciorului Marius Bordea, adică începînd cu 20 aprilie 2012 și pînă la 23 aprilie 2015.

La data de 16 septembrie 2014 avocatul Adrian Lebedinschi, în interesele Maiei Bordea a înaintat cerere de concretizare, indicînd ca pîrîți suplimentari Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției și solicitînd repunerea în termen a acțiunii, recunoașterea ilegală a răspunsului nr.VII-B-108/13 din 06 februarie 2013 eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției, în mod solidar, la plata indemnizației pentru creșterea copilului lunar cîte 30% din venitul mediu lunar pentru perioada 20 aprilie 2012 pînă la 19 aprilie 2015 și încasarea, în mod solidar, de la Casa Națională de Asigurări Sociale, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 3000 lei.

La data de 12 februarie 2015, avocatul Adrian Lebedinschi, în interesele Maiei Bordea, în cadrul ședinței de judecată, a concretizat cerințele solicitînd încasarea, în mod solidar, a indemnizației de la Casa Națională de Asigurări Sociale, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, începînd cu data de 11 octombrie 2012 (data

adoptării deciziei Curții de Apel Chișinău) pînă la 26 iulie 2013, momentul transferării la Inspectoratul General al Poliției, recunoașterea ilegală a refuzului nr.VII-B-108/13 din 06 februarie 2013 al Casei Naționale de Asigurări Sociale și refuzul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova din 12 august 2014.

Prin hotărârea din 12 februarie 2015 a judecătoriei Centru mun. Chișinău s-a repus în termen cererea de chemare în judecată depusă de Maia Bordea; s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Maia Bordea; s-a recunoscut neîntemeiat refuzul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a elibera răspuns la cererea depusă din 12 august 2014 de către Maia Bordea; s-a obligat Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova să-i achite Maiei Bordea diferența din indemnizația achitată de către Casa Națională de Asigurări Sociale, ca persoană neasigurată și neplătită din indemnizația pentru creșterea copilului Marius Bordea, lunar a cîte 30% din salariu mediu de 4265,83 lei pentru perioada 11 octombrie 2012 pînă la 26 iulie 2013; s-au respins pretențiile cu privire la recunoașterea ilegală a răspunsului nr.VII-B-108/13 din 06 februarie 2013 al Casei Naționale de Asigurări Sociale și obligarea de achita indemnizația pentru creșterea copilului pentru perioada 11 octombrie 2012 pînă la 26 iulie 2013; s-a încasat de la Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova taxa de stat în mărime de 200 lei.

Prin decizia din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și s-a menținut hotărîrea din 12 februarie 2015 a judecătoriei Centru mun. Chișinău.

La data de 27 noiembrie 2015 Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii înaintate față de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

În susținerea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat eronat legislația în vigoare, nu a luat în considerare argumentele și probele invocate de reprezentantul Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Menționează că prima instanță a examinat superficial pricina, fără a lua în calcul toate circumstanțele cauzei.

La caz, specifică că prin răspunsul nr. 22/B-117/14 din 03 octombrie 2014, recurentul i-a comunicat intimatului că cererea prealabilă, prin scrisoarea IGP nr.34/5-B-32/14, a fost remisă pentru executare IP Cantemir, unde urmează să-i achite indemnizația solicitată și nicidecum nu i s-a refuzat întru admiterea pretențiilor sale, or, prima instanță greșit a considerat răspunsul nr. 22/B-117/14 din 03 octombrie 2014 drept un refuz din partea Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Or, prin răspunsul din 03 octombrie 2014 expediat de Direcția generală juridică a Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, reclamantei i s-a comunicat că cererea a fost expediată pentru executare Inspectoratului de Poliție Cantemir al IGP al Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și nicidecum nu i s-a dat răspuns la cererea prealabilă.

În opinia sa, răspunsul nr. 22/B-117/14 din 03 octombrie 2014 al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nu constituie obiect al contenciosului administrativ potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Afirmă că, instanța de apel nu a aplicat prevederile pct. 4 lit. b) al Hotărîrii Guvernului al RM, nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, ci eronat a aplicat prevederile Legii privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489 din 08 iulie 1999, Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr. 289 din 22 iulie 2004.

Conform pct. 4 lit. b) al Hotărîrii Guvernului al RM, nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, familiile cu copii beneficiază de indemnizația lunară pentru creșterea/îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani - în cazul persoanelor asigurate și a vârstei de 1,5 ani - în cazul persoanelor neasigurate, iar conform pct. 3, stabilirea și evidența indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, începînd cu 1 noiembrie 2002, se va efectua de către Casa Națională de Asigurări Sociale și subdiviziunile teritoriale ale acesteia, iar plata indemnizațiilor nominalizate se va efectua de către “Banca de Economii” SA.

Menționează că, la momentul producerii riscului asigurat și apariției dreptului la prestația socială, a indemnizației pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, era în vigoare Legea cu privire la poliție, nr. 416 din 18 decembrie 1990, care nu prevedea achitarea unor astfel de indemnizații de la locul de muncă a polițistului. Odată cu intrarea în vigoare a noii Legi cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului, nr. 320 din 27 decembrie 2012, în vigoare din 05 martie 2013, art. 37 alin. (4) statuează că concediul de maternitate și concediul pentru îngrijirea copilului se acordă polițistului conform dispozițiilor generale. Baza de calcul al indemnizațiilor de maternitate, al indemnizației pentru creșterea copilului și al indemnizației pentru îngrijirea copilului bolnav o constituie venitul mediu lunar realizat de către polițist în ultimele 6 luni calendaristice anterioare lunii în care s-a produs evenimentul. Baza de calcul al indemnizației de maternitate acordate soției aflate la întreținerea polițistului o constituie venitul mediu lunar al polițistului. Indemnizațiile se plătesc la locul de serviciu al polițistului, din bugetul de stat.

Consideră că, divergențele apărute în procedura de stabilire a concediului de îngrijire a copilului pînă la vîrsta de 3 ani urmează a fi soluționate pornindu-se de la ideea că legea se aplică tuturor faptelor în timpul în care se află în vigoare, adică din momentul intrării în vigoare și pînă cînd aceasta nu mai produce efecte juridice. Principiile fundamentale în materie de aplicare a legii în timp sînt cel al neretroactivității legii și principiul aplicării imediate a legii noi.

Conform art.46 al Legii privind actele legislative, nr. 780 din 27 decembrie 2001, actul legislativ produce efecte numai în timpul cît este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv, actele legislative pot ultraactiva doar în mod excepțional.

Afirmă că, intimata are dreptul la plata indemnizației pentru îngrijirea copilului din data intrării în vigoare a Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, nr. 320 din 27 decembrie 2012.

Conform art. 124 alin.(2) Codul muncii “în baza unei cereri scrise...” și a pct.7 subpct.2) lit.b) al Hotărîrii Guvernului al RM, cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, nr.1478 din 15 noiembrie 2002, cu condiția că a fost solicitată în termen de 12 luni de la nașterea copilului. În cazul în care indemnizația respectivă a fost solicitată mai tîrziu de termenul indicat, aceasta se stabilește retroactiv, dar nu mai mult decît pentru 12 luni premergătoare datei adresării cu condiția că a fost solicitată

în termen de 3 ani-în cazul persoanelor asigurate și în termen de 1,5 ani - în cazul persoanelor neasigurate, de la data nașterii copilului.

Conform art. 27 alin.(1) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr.289 din 22 iulie 2004, indemnizația de asigurări sociale poate fi solicitată, în bază de acte justificate, în termen de 12 luni, calculate de la data îndeplinirii condițiilor de stabilire a acestei indemnizații.

Subsidiar, indică că în conformitate cu prevederile art. 116 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, persoanele care din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță, cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură.

Remarcă că, prima instanță greșit a ajuns la concluzia, precum că intimata s-a adresat în interiorul termenului prevăzut de legislația în vigoare și a repus-o în termen, nefiind prezentate probe din partea intimatei care ar dovedi motivele de fapt și de drept ale omiterii termenului.

Reiterează că, intimata nu a depus cerere pentru a-i fi stabilită indemnizația solicitată și respectiv nu a fost stabilită și nici calculată (acțiuni obligatorii pentru achitare). Astfel, nefiind stabilită și calculată indemnizația solicitată, situația intimatei nu cade sub incidența art. 27 alin. (3) Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, nr.289 din 22 iulie 2004.

Precizează că, în acest sens nu există careva probe pe care prima instanță și-a întemeiat concluziile referitor la aceste circumstanțe și anume faptul că intimatei anterior i s-a stabilit indemnizația solicitată.

Consideră hotărîrea primei instanțe și menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău una neîntemeiată în partea ce ține de încasarea taxei de stat din contul pîrîtului, deoarece în conformitate cu art. 85 alin. (1) lit. i) Cod de procedură civilă, Ministerul Afacerilor Interne este scutit de la plata taxei de stat.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curtii de Apel Chișinău a fost adoptată la 23 septembrie 2015, iar Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs la data de 27 noiembrie 2015.

Materialele pricinii atestă că decizia a fost expediată părților la data de 05 octombrie 2015, conform scrisorii de însoțire (f.d.149), însă înscrisuri ce ar confirma recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova la data de 27 noiembrie 2015, este în termen.

Studiind materialele cauzei, în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat parțial întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 12 februarie 2015 a judecătoriei Centru mun. Chișinău în partea încasării de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de cîte 200 lei, iar în rest de a menține hotărîrile contestate.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel

și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Judecînd pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel în partea recunoașterii refuzului ilegal și obligarea stabilirii, calculării și achitării indemnizațiilor de concediu prenatal, postnatal și diferența indemnizației pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani au emis hotărîri legale, însă eronat au încasat de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 200 lei.

Conform 85 alin. (1) lit. i) Codul de procedură civilă și art. 4 alin. (1) pct. 13) Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, cu modificările și completările ulterioare, prevăd expres că de taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc autoritățile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administrației publice, Curtea de Conturi și organele subordonate lor, finanțate de la bugetul de stat, precum și autoritățile administrației publice locale - la înaintarea acțiunilor și la contestarea hotărîrilor instanțelor judecătorești, inclusiv în cauzele examinate în procedură de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală.

Contrar normelor legale enunțate, judecătoria Centru mun. Chișinău a încasat de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 200 lei, iar instanța de apel la examinarea pricinii în ordine de apel nu a reparat eroarea primei instanțe menținînd hotărîrea fără modificări.

Prin urmare, Colegiul reține că recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al RM urmează a fi admis cu casarea deciziei din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrii din 12 februarie 2015 a judecătoriei Centru mun. Chișinău în partea încasării de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 200 lei, iar în rest de a menține hotărîrile contestate.

Totodată, Colegiul notează și faptul că nu pot fi reținute celelalte argumente invocate de recurent, în susținerea poziției sale, deoarece se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, avînd la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că prima instanță și instanța de apel au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii, însă neîntemeiat au încasat de la Ministerul Afacerilor Interne taxa de stat în sumă de 200 lei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne, de a casa decizia din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 12 februarie 2015 a judecătoriei Centru mun. Chișinău în partea încasării de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 200 lei și de a menține în rest hotărîrile contestate.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne.

Se casează decizia din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea

din 12 februarie 2015 a judecătoriei Centru mun. Chișinău în partea încasării de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 200 (două sute) lei.

În rest, decizia din 23 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 12 februarie 2015 a judecătoriei Centru mun. Chișinău se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală